

Datum
2019-09-20

BT Kemi Efterbehandling

Länsstyrelsen i Skåne Län
Miljöavdelningen
205 15 Malmö

BT Kemi Efterbehandling Lägesrapport för år 2019

Bidrag till åtgärder för avhjälpande av föroreningsskador avseende f.d. BT Kemi-området i Teckomatorp, Svalövs kommun

Sammanfattning

BT Kemi Efterbehandling har sedan den 1 juli 2011 arbetat med det södra området. Från 1 juli 2011 till och med 30 december 2015 arbetade projektet med Etapp 1, vilket omfattade inlösen av fastigheter, rivning av byggnader, ytterligare provtagning samt fördjupad utredning.

Etapp 2 inleddes vid årsskiftet 2015/2016 och omfattade bland annat åtgärdsförberedande arbeten, framtagande av förfrågningsunderlag för upphandling av åtgärder samt kostnadsberäkning och bidragsansökan för Etapp 3. Etapp 3 inleddes vid årsskiftet 2018/2019 och innefattar upphandling av saneringsentreprenaden och slutrapport.

Huvudstudien för det södra området godkändes den 20 december 2016 av Naturvårdsverket och av länsstyrelsen den 21 december 2016. En komplettering av huvudstudien, gällande att lägga in situ-teknik till de förordade åtgärdsmetoderna för saneringen av det södra området, godkändes den 13 mars 2019.

Naturvårdsverket meddelade den 2 november 2017 att projektets ansökan om bidragsmedel hade beviljats, men då med en annan tidplan och ekonomisk fördelning än den projektet ansökt om. Den nya tidplanen innebär att 2019 blir ett förberedelseår, att saneringen delas mellan åren 2020 och 2021 samt att avslut av projektet genomförs under åren 2022 och 2023.

För 2018 gavs endast pengar till skyddsåtgärder (miljökontroll samt pumpning av dräneringsvatten). I samråd med Länsstyrelsen i Skåne län beslutades det därför att år 2018 i den nya tidplanen ska ses som en förlängning av Etapp 2 och att Etapp 3 startar 2019.

Projektet ansökte också om att få omfördela 3,2 Mkr från 2017 till 2018 för att kunna behålla projektorganisationen då man under 2018 inte beviljats medel för detta. Naturvårdsverket godkände omfördelningen den 1 december 2017.

Statliga bidrag om sammanlagt 221 872 500 kronor har beviljats Svalövs kommun för åtgärder på det södra området för perioden 2011-2023, fram till och med år 2019 fördelat enligt följande: 17 miljoner år 2011, 13 miljoner år 2012, 3 miljoner år 2013, 0,7 miljoner år 2014, 4,55 miljoner år 2015, 4,5 miljoner år 2016, 4,2 miljoner år 2017, 3,5225 miljoner år 2018 samt 5,1 miljoner år 2019.

Under det senaste året har projektledningen arbetat främst med upphandlingar av olika konsulter samt av entreprenör till saneringen. Jämte detta har påbörjade åtgärdsförberedande arbeten avslutats. Dessa arbeten beskrivs mer ingående under respektive kapitel nedan.

Tidigare redovisningar

Länsstyrelsen i Skåne län har vidarefördelat statliga bidrag om sammanlagt 52 764 169 kronor för åtgärder på det södra området. För besluten gäller att en ekonomisk redovisning ska lämnas varje kvartal inom en månad efter utgången av kvartalet. Vidare ska en lägesrapportering ske varje år senast den 1 oktober inför revidering av det regionala programmet för efterbehandling av länets förorenade områden.

Sedan föregående lägesrapport, daterad 2018-09-24, har fyra kvartalsredovisningar lämnats in, daterade 2018-10-29, 2019-01-25, 2019-04-26 respektive 2019-08-21. Hänvisning sker till dessa rapporter i fråga om detaljer rörande projektets ekonomi och verksamhet.

Översikt över utförda arbeten under perioden

Miljökontroll

Tyréns AB har sedan 2015 haft uppdraget att utföra den löpande miljökontrollen inom projektet. Detta kontrakt löpte dock ut vid årsskiftet 2018/2019 varför en upphandling av konsult för miljökontroll och provtagning genomfördes. Denna upphandling vanns av Breccia Konsult AB som tog över uppdraget efter Tyréns AB den 1 maj 2019.

Då ett nytt avtal med provtagare inte fanns klart vid årsskiftet när det gamla gick ut skrevs i december 2018 ett nytt avtal om tre månader med Tyréns, detta för att kunna möta kraven på miljökontroll. Detta avtal möjliggjorde också ytterligare förlängning om 1+1+1 månad. Avtalet förlängdes sedermera för både april och maj.

Årsrapporten för miljökontroll 2017 godkändes i Styrelsen för BT Kemi Efterbehandling den 3 oktober 2018 och skickades därefter till länsstyrelsen sedan den kompletterats med de tillägg som tillsynsmyndigheten begärt. Den 11 januari 2019 godkände länsstyrelsen årsrapporten för miljökontroll 2017. Årsrapporten för miljökontroll 2018 godkändes i Styrelsen för BT Kemi Efterbehandling den 29 maj 2019 och skickades till länsstyrelsen den 10 juni 2019. Länsstyrelsen godkände årsrapporten för miljökontrollen 2018 den 2 september 2019.

Efter upprepade problem med det laboratorium som ansvarar för analyserna gällande miljökontroll gav projektledningen under sommaren 2018 Tyréns i uppdrag att skyndsamt undersöka möjligheten att byta laboratorium. Efter mindre justeringar av kraven på vissa rapporteringsgränser samt en merkostnad på cirka 30 000 kronor bytte projektledningen laboratorium och kan konstatera att leveranserna fungerar bättre igen.

Under 2018 har provtagning av ett antal utvalda grundvattenrör utförts separat, utanför kontrollprogrammet. En första provtagningsomgång gjordes i maj och en andra under oktober. Detta är samma provtagning som utfördes i 2017 i motsvarande rör. Projektledningen beslutade 2018, i samråd med tillsynsmyndigheten, att denna provtagning även fortsättningsvis ska hållas utanför kontrollprogrammet. Nytt beslut tas varje år om den ska genomföras eller inte och detta beslut baseras på ekonomin och behov.

I maj 2019 genomfördes ingen provtagning i nämnda grundvattenrör. Detta då projektledningen inte såg något behov av en sådan provtagning. Upphandlingen av konsult för miljökontroll och provtagning hade också nyligen gett ett nytt konsultbolag uppdraget och projektledningen ansåg det viktigt att prioritera en bra överlämning av kontrollprogrammet mellan avgående och tillkommande konsult.

Miljökontrollprogram

Miljökontrollprogrammet uppdaterades inför 2019. Styrelsen godkände den 3 oktober 2018 kontrollprogrammet sedan det kompletterats med de tillägg som tillsynsmyndigheten begärt. Miljökontrollprogrammet godkändes av länsstyrelsen den 11 januari 2019.

Inför saneringsentreprenaden ska ytterligare en uppdatering av miljökontrollprogrammet göras.

Pumpning av dräneringsvatten

För att få kunskap om hur Braån påverkas av minskad pumpning av dräneringsvatten från det norra området har pumpningen sänkts i flera steg de senaste åren. Den första minskningen skedde 2015.

Under hösten 2016 föreslogs en ny sänkning av pumpflödet, från 23 till 15 kubikmeter per dygn. En sådan minskning skulle minska belastningen på reningsverket i Landskrona med omkring 3 000 kubikmeter om året och skulle dessutom vara ett steg på väg mot ett av projektets övergripande mål om att helt sluta pumpa dräneringsvatten till nämnda reningsverk. Projektet minskade pumpningen av dräneringsvatten till 15 kubikmeter per dygn den 13 januari 2017, efter beslut från länsstyrelsen.

Vattenkvalitén i Braån har mätts löpande genom den sedvanliga miljökontrollen. Det har inte gått att utläsa någon förändring av vattenkvalitén varför projektledningen under slutet av 2017 föreslog en fortsatt sänkning av pumpningen av dräneringsvatten, denna gång från 15 kubikmeter per dygn till 3 - 4 kubikmeter per dygn.

Det förslag som skrivits i ärendet granskades av länsstyrelsen och uppdaterades av projektledningen enligt önskemål. Förslaget skickades till

länsstyrelsen den 19 mars 2018 och myndigheten återkom samma dag med besked att sänkningen godkändes.

Med en så låg pumpning, samt det extremväder som rådde under den torra sommaren 2018, har dräneringsvattnets beskaffenhet varierat kraftigt under året då vattnet i dräneringsledningarna knappt omsatts. Detta är en förklaring till att halterna har svängt och totalt sett har legat på högre nivå än tidigare. Trots detta var påslaget på ån av mekoprop och 4-CPP fortfarande under 0,05 ug/l, räknat som årsmedelvärde, vilket är ett mycket bra resultat.

I slutet av 2017 upptäcktes några mindre avvikelser när det gällde mätutrustningen som läser av flödesmätaren i pumpstationen. Projektledningen tog kontakt med Sweco som i augusti 2018 genomförde en översyn av mätutrustningen. Först efter en lång rad påminnelser fick projektledningen i december 2018 ta del av rapporten från översynen. Denna rapport konstaterade att det inte var något fel på mätutrustningen, nödstarten hade istället aktiverats av ett mycket kraftigt regn. Rapporten skickades till länsstyrelsen för kännedom. Inga ytterligare åtgärder har vidtagits

Tyréns - hydrogeologisk utredning

Projektledningen gav under 2018 Tyréns uppdraget att göra en hydrogeologisk utredning som ett led i diskussionerna kring hanteringen av schaktvatten. Uppdraget syftade till att svara på fyra frågor: mängden grundvatten som kan förväntas läcka in till de olika schakterna, mängden länshållningsvatten som kan förväntas uppstå, om det renade länshållningsvattnet kan infiltreras i marken eller släppas i Braån samt vilka eventuella tillstånd/anmälningar som krävs inför grundvattenbortledning samt vid infiltration eller avledningen av det renade vattnet till recipient.

Tyréns slutsats var att det inte krävs tillstånd för vattenbehandlingen under saneringsentreprenaden. När det gäller återförandet av vattnet har Tyréns gjort bedömningen att infiltration knappast är möjligt utan vattnet behöver återföras till Braån. Detta förfarande kommer att beskrivas ingående i anmälan om avhjälpande åtgärder.

Projektledningen har under våren varit i kontakt med länsstyrelsens vattenavdelning och presenterat underlag och utredning enligt ovan som stödjer projektledningens bedömning att en anmälan är nog gällande vattenhanteringen under saneringsentreprenaden på det södra området. Inför denna bedömning har projektledningen, förutom att genomföra nämnda utredning, också rådfrågat miljöjuridisk kompetens.

Tyréns - provborrning i betsvämmorna

Som en del i förberedelserna inför arbetet med förfrågningsunderlaget lät projektledningen i november genomföra ett antal provborrningar i betsvämmeområdet. Den 27 och 28 november 2018 provborrades tio hål, detta för att undersöka om det är möjligt att borra sig igenom betsvämmornas betong och eventuella armeringsjärn - något som är en förutsättning för att en termisk in situ-behandling ska kunna bli möjlig utan att betsvämmorna grävs upp. Resultatet blev över förväntan. Inte i något av borrhålen stötte man på armering eller skrot. Inte heller själva borringen innebar några problem. Med detta

resultat kan man konstatera att risken för att betsvämmorna måste grävas upp inför en termisk behandling in situ har minskat. I dagsläget spänner bedömningen från att bara en begränsad del av betongkonstruktionen kan behöver grävas upp till att svämmorna i sin helhet kan lämnas kvar.

Ny politisk styrelse

Efter det allmänna valet i september 2018 fick BT Kemi Efterbehandling en ny styrelse. För att rusta de nyvalda ledamöterna arrangerade projektledningen två utbildningstillfällen för styrelsen under januari. Tanken var att låta de nya förtroendevalda sätta sig in i uppdraget, BT Kemi-historien och det arbete som projektet redan har lagt ned. Dessutom att förbereda dem inför de stora, viktiga beslut som togs redan mycket tidigt under mandatperioden till exempel rörande entreprenadupphandlingen.

Utbildningarna var uppdelade i en historisk och organisatorisk del samt en del som fokuserade på upphandling och dess sekretesskrav.

Efter ett maktskifte i Svalövs kommun i juni 2019 fick styrelsen för BT Kemi Efterbehandling en ny ordförande. Birgit Landquist (C) lämnade då sin plats till Agneta Sörensson (M). Samtidigt lämnade Sverigedemokraterna en av sina ersättarplatser i styrelsen. Denna tillsattes av Centerpartiet. Styrelsen genomgick inga ändringar i övrigt.

Marknadsundersökningen

Projektledningen utförde under perioden mars till november 2018 en marknadsundersökning inför upphandlingen av saneringsentreprenaden för det södra området. I enlighet med LOU (Lag (2016:1145) om offentlig upphandling) har beställaren rätt att göra en marknadsundersökning innan arbetet med förfrågningsunderlaget påbörjas. Detta för att beställaren ska veta vad den vill och kan handla upp.

Urvalet av de företag som varit del i marknadsundersökningen har skett genom en scanning av marknaden. Då upphandlingens storlek överskrider tröskelvärdet är en EU-upphandling aktuell och projektledningen har därför träffat både inhemska aktörer och företag som är baserade helt eller delvis i Europa. Projektledningen har inför marknadsundersökningen rådfrågat jurist kring genomförandet.

Marknadsundersökningen gjordes i två steg. Första steget löpte från mars till och med augusti. Efter sommaren gjorde projektledningen en genomgång och konstaterade att ytterligare ett antal frågor uppstått under första delen marknadsundersökningen, vilka behövde utredas ytterligare.

Projektledningen presenterade löpande resultaten av marknadsundersökningen för styrelsen. Den 5 september 2018 beslutade styrelsen att inkludera in situ-tekniker i marknadsundersökningen. Marknadsundersökningsfasen stängdes i mitten av november då arbetet med upphandlingen tog vid.

I marknadsundersökningen träffade projektledningen ett antal olika saneringsentreprenörer. Några av dessa är företag med marksanering som en del av sin verksamhet, medan andra har marksanering som sin huvudverksamhet. Några av entreprenörerna har sin verksamhet i Europa. Projektledningen träffade även avfallsmottagare som skulle kunna vara aktuella för att ta emot massorna.

Projektledningen har kunna konstatera att mycket och värdefull information har framkommit under mötena. Mötena gav en bra bild av vad marknaden kan erbjuda och information om en hel del förutsättningar som hade kunnat skapa problem längre fram om de inte kommit till projektledningens kännedom redan innan arbetet med förfrågningsunderlaget startade.

Komplettering av huvudstudiens förordade metoder

Under marknadsundersökning presenterades olika in situ-lösningar för projektledningen. En saneringsteknik "på plats" skulle innebära en betydligt mindre belastning på både närområdet och miljön bland annat genom färre transporter, lägre bullernivåer och minskad risk för störande lukt. För att kunna titta närmare på metoden beslutade styrelsen den 5 september 2018 att inkludera in situ-tekniker i marknadsundersökningen. Projektledningen arrangerade även två informationstillfällen för styrelsen om in situ i oktober 2018. Dels fick en entreprenör presentera tekniken och dels fick en beställare berättat om erfarenheterna från en sanering där termisk in situ användes som saneringsmetod.

Under styrelsemötet 7 november 2018 uppdrog styrelsen åt projektledningen att inkludera in situ-sanering som ett möjligt saneringsalternativ i förfrågningsunderlaget till saneringsentreprenaden.

För att kunna inkludera in situ-tekniken, trots att den inte ingick som ett förordat alternativ i huvudstudien, behövde en avstämning göras med Naturvårdsverket. Myndigheten begärde en motivering till varför in situ-alternativet borde inkluderas som ett förordat alternativ i den komplettering till huvudstudien som projektledningen föreslog. Därtill skulle en kompletterande SCORE-rapport med analys av de två föreslagna in situ-alternativen, en sammanställning av marknadsundersökningen samt berrapporten från provborringarna i betsvämmorna skickas.

Ett startmöte med Chalmers gällande SCORE hölls den 14 december 2018 och en uppdaterad SCORE-rapport var färdigställd den 18 januari 2019. Underlaget för komplettering av huvudstudien skickades till länsstyrelsen den 17 januari 2019 och ett förtydligande skickades, på länsstyrelsen begäran, den 22 januari 2019.

Naturvårdsverket meddelade i ett beslut daterat den 13 mars 2019 att man inte har någonting att invända mot projektets förslag att lägga termisk in situ-sanering till de förordade åtgärdsmetoderna. Detta förutsatt att beslutad tid- och budgetplan för projektet hålls. Naturvårdsverket påpekar i samma beslut att man ser positivt på en metod som innebär användning av ny teknik som leder till minskad belastning på miljö och klimat jämfört med traditionell schaktsanering.

Upphandlingar

Projektledningen har arbetat med en rad upphandlingar under året - bland annat av konsult för miljökontroll och provtagning, drift av databasen samt den stora saneringsentreprenaden. Under året togs också beslutet att inte gå vidare med upphandlingen av en strategisk miljökonsult. Detta med anledning av att projektet anser att kunskapen redan finns inom projektorganisationen.

I upphandlingsarbetet har projektledningen tagit hjälp av upphandlingsjuridiskt stöd. Kommunen har de flesta juristtjänster upphandlade via SKL Kommentus, dock ingår inte upphandlingsjurister men oklarheter kring detta ledde till en tvist mellan projektledningen och en jurist som ansåg sig avropad. Projektledningen tvingades ta juridisk hjälp från annat håll för att få hjälp i denna tvist. Dessa omständigheter försenade arbetet med nämnda upphandlingar i projektet.

Projektledningen genomförde under våren 2018 istället en direktupphandling av upphandlingsjurist för att kunna återuppta arbetet med de upphandlingar som gällde konsult för miljökontroll och provtagning, driften av databasen och arbetet med upphandlingen av saneringsentreprenad. Tilldelningsbeslut efter direktupphandling togs den 10 oktober 2018 och uppdraget tilldelades Advokatfirman Lindahl KB.

Upphandling: Konsult för miljökontroll och provtagning

Arbetet med upphandlingen av konsult för miljökontroll och provtagning inleddes under hösten 2018. När anbudstiden hade löpt ut kunde projektledningen dock konstatera att inga anbud lämnats. Det visade sig att kvalitetskriterierna var för hårt ställda vilket omöjliggjorde för alla som hämtat ut förfrågningsunderlaget att lämna anbud.

Sedan styrelsen hade gett projektledningen i uppdrag att justera kvalitetskriterierna och gå ut med en ny förfrågan gjordes ett nytt försök i januari. Den här gången lämnade tre företag anbud. I de administrativa föreskrifterna i förfrågningsunderlaget fanns en skrivning om skäligt pris som innebar att anbud med lägre pris än det beställaren anser som lägsta skäliga pris, ska förklaras och motiveras. För anbudsgivare Breccia Konsult AB begärdes en sådan komplettering. Denna ansågs fullgod och styrelseordförande och projektchef tilldelade Breccia Konsult AB uppdraget, på styrelsens mandat, den 27 mars 2019. Anbudet begärdes ut men upphandlingen överprövades aldrig. Den 23 april 2019 undertecknades avtalet som sträcker sig från den 1 maj 2019 till den 31 december 2023.

Då ett nytt avtal med en provtagare inte fanns klart vid årsskiftet när det gamla gick ut skrevs i december 2018 ett nytt avtal om tre månader med då kontrakterad provtagare för att kunna möta kraven på miljökontroll. Avtalet möjliggjorde också ytterligare förlängning om 1+1+1 månad. Avtalet förlängdes sedermera för både april och maj. Avtalet med ny konsult för miljökontroll och provtagning skrevs från 1 maj, men för att säkerställa en god överlämning arbetade den gamla och den nya konsulten parallellt under en månad.

Upphandling: Drift av databas

Projektet har under en längre period lagrat en stor mängd data från provtagningar, analysresultat, grundvattenrör, miljökontroll och kartor i en databas hanterad av SWECO Environment AB. Databasen är ett viktigt verktyg för projektet när det gäller att samla och organisera data. Avtalet med SWECO Environment AB löpte dock ut den 31 december 2018 och en ny upphandling gällande driften av databasen genomfördes under våren 2019.

Under stora delar av 2018 sökte projektledningen efter konsulter med kompetens för att skriva den tekniska beskrivningen till upphandlingen. Totalt kontaktade projektledningen mellan 10-15 leverantörer som, om svar ens lämnades, återkom med att tid och/eller möjlighet saknades. Till slut beslutade projektledningen att gå vidare med upphandlingen med stöd av Lindahls advokatfirma.

Den 6 februari 2019 godkände Styrelsen för BT Kemi Efterbehandling kriterierna gällande upphandlingen. Den 15 april 2019 gick anbudstiden ut och endast SWECO Environment AB hade då lämnat anbud.

Utvärderingsprocessen med intervju och presentation genomfördes ändå som planerat och den 30 april 2019 tog styrelseordförande och projektchef tilldelningsbeslut på uppdrag av styrelsen.

Upphandlingen av databasens skötsel försenades både på grund av tvisten med upphandlingsjuristen samt svårigheterna att få hjälp med en teknisk beskrivning. Av den anledningen har det krävts en viss förlängning av befintligt avtal. Ett nytt avtal skrevs i december 2018 och gällde tre månader med möjlighet till ytterligare förlängning om 1+1+1 månad. Avtalet förlängdes också för både april och maj innan kontraktet, som sträcker sig den 1 juni 2019 till den 31 december 2023, undertecknades.

Upphandling: Saneringsentreprenaden

Under vintern och våren 2019 genomförde projektledningen, med stöd av upphandlad byggledare, upphandlingsjurist och miljöteknisk expertis, upphandlingen för den stora saneringsentreprenaden. Upphandlingen genomfördes i två steg, en prekvalificering och därefter utvärdering av de inbjudna anbudsgivarnas anbud. Utvärderingen gällde genomförandebeskrivning, intervju samt referenser. I tidsramen för upphandlingen räknade projektledningen, efter rekommendation från upphandlingsjurist, med 8 till 10 månader för en eventuell överprövning.

Styrelsen beslutade den 12 december 2018 att saneringsentreprenaden skulle genomföras som en totalentreprenad med partnering samt att förfrågningsunderlaget minst skulle baseras på de metoder som framgår av huvudstudien samt in situ (Naturvårdsverket godkände ett sådant tillägg den 13 mars 2019, se avsnitt "Komplettering av huvudstudiens förordade metoder"). Styrelsen lämnade då också mandat åt projektledningen att välja upphandlingsförfarande och projektledningen valde att använda sig av selektivt förfarande. Den 6 februari 2019 godkände styrelsen kvalificeringskraven för prekvalificeringen och uppdrog åt projektledningen att starta upphandlingen.

I prekvalificeringen, eller inbjudan till anbudsansökan, ställdes krav på företagets ekonomiska och yrkesmässiga kapacitet. Av de nio entreprenörer som i prekvalificeringsfasen ansökte om att få lämna anbud bjöds sju in att göra så.

Under styrelsemötet den 27 mars 2019 presenterades utvärderingsmodellen samt de tekniska funktionskraven. Dessa godkändes också av styrelsen. Vid samma möte utsågs också projektchef Stefan Larsson till ombud för

saneringsentreprenaden och projektledningen uppdrogs att annonsera upphandlingens andra del. Den 3 april 2019 skickades anbudsfrågan till de sju som hade kvalificerat sig. Anbudstiden löpte ut den 13 maj 2019 och då hade fem bolag av de sju lämnat anbud. Samtliga utvärderas utifrån genomförandebeskrivning, intervju samt referenser.

Styrelsen tog tilldelningsbeslut den 29 maj 2019 och beslutade då att ge Geoserve AB uppdraget att tillsammans med kanadensiska McMillan-McGee Corp sanera det södra området med sin föreslagna termiska in situ-teknik. Samtliga anbud begärdes ut av fyra intressenter men den 11 juni 2019 stod det klart att upphandlingen inte hade överprövats och styrelseordförande och projektchef tecknade avtal med Geoserve AB den 20 juni 2019.

Information

Under det gångna året har projektledningen anordnat ett informationsmöte för allmänheten i Teckomatorp den 21 november 2018. Under detta möte informerades om arbetet med förberedelser inför saneringsfasen av det södra området. Informationsmötet som brukar hållas på våren ställde projektledningen in. Detta då projektet var inne i en intensiv fas av upphandling och därmed inte hade så mycket ny information att delge allmänheten. När tilldelningsbeslut i upphandlingen av saneringsentreprenad hade tagits meddelade projektledningen detta genom pressmeddelande samt genom text på kommunens hemsida, i sociala medier och i lokaltidningen. De närboende lämnades samma information via telefonsamtal samt brev.

Under hösten avser projektledningen att på nytt arrangera ett informationsmöte. Tanken är att upphandlad saneringsentreprenör, Geoserve, då deltar och berättar om den metod och teknik som ska användas vid saneringen i Teckomatorp.

Projektet tar dessutom fortsatt emot studiebesök från såväl skolor och universitet som föreningar och andra intressenter. Projektledningen har bland annat hållit föredrag för flera pensionärsgupper samt studenter från Ekotox vid Lunds universitet, från Fridhems folkhögskola, för blivande lantmätare på Lunds Tekniska Högskola, för blivande geologer vid Lunds universitet, för Familjen Helsingborgs traineegrupp och för personal vid ett konsultbolag i Stockholm som arbetar med förorenade områden.

Utställningslokalen har inga fasta öppettider utan öppnas på begäran. Även här har projektledningen tagit emot besökare i form av både föreningar, skolor och mindre grupper från allmänheten.

Projektledningen har också själva gjort ett par studiebesök på saneringsprojekt i syfte att utbyta erfarenheter samt som en del i marknadsundersökningen. I oktober besöktes projektledningen bakom saneringen av kemptvätten i Kristianstad och i november Envisan/Jan de Nul i Belgien.

Media har sedan den senaste lägesrapporten uppmärksammat projektet flera gånger, bland annat efter höstens årliga informationsmöte samt då projektet genomförde provborringar på området. Bevakningen skedde via både lokal-tv, lokaltidningar och kommunens egen kommunikationsavdelning. Den 21 februari 2019 sände Sveriges Radio P4 sin lokala morgonshow från

Teckomatorp för att uppmärksamma att det då var 40 år sedan BT Kemi-fabriken sprängdes. Under programmet diskuterades miljöskandalen ur ett historiskt likväl som framåtsyftande perspektiv och sändningen gav ett bra helhetsgrepp om vad som har hänt, vad som har gjorts och vad som händer framöver. Bland flera andra medverkade dåvarande styrelseordförande Birgit Landquist och projektledningens Helena Svensson.

Projektledningen skickade också ett pressmeddelande under vecka 7 med utgångspunkt i det första steget mot avslut som den inledda upphandlingen av saneringsentreprenaden innebar. Gensvaret blev gott med flera artiklar.

Naturvårdsverket arrangerade under några dagar i september en utbildningsinsats kring sanering av förorenade områden för en delegation från indiska Bhopal. En punkt i utbildningsprogrammet bestod i ett studiebesök hos BT Kemi Efterbehandling och projektledningen satte samman ett särskilt program i Teckomatorp under eftermiddagen, onsdagen 11 september. Projektledningen presenterade då historien bakom BT Kemi-skandalen och redogjorde för den avslutade saneringen av det norra området, förberedelserna för det södra samt de erfarenheter som man gjort under arbetets gång. Projektledningen arrangerade också en visning av området, filmen och utställningen. Upphandlade saneringsentreprenören Geoserve med samarbetspartner McMillan-McGee presenterade dessutom den termiska in situ-teknik med vilken man avser att sanera det södra området.

Projektorganisation

David Bohgard sade upp sig och lämnade sin projektledartjänst den 31 oktober 2018 för att bli konsult. Genom kommunens ramavtal med Tyréns har han avropats som konsult och därigenom fortsatt att vara projektet behjälpligt som projektstöd.

Eva Ringshagen, chefsingenjör miljö, sade upp sig och lämnade projektet den 3 mars 2019 för att bli konsult.

Helena Svensson genomgick under vårvintern 2019 en projektledarutbildning och är sedan den 1 april 2019 projektledare för BT Kemi Efterbehandling. Projektledningen är efter detta datum organiserad med en projektchef och en projektledare samt ytterligare kompetens via konsulter. David Bohgard kommer också fortsättningsvis att vara projektstöd och även Karin Kockum, Tyréns har knutits till projektet för att bistå med miljöstrategisk kompetens.

Senior rådgivare Peter Englov avslutade sin timanställning i projektet den 30 juni 2018. Peter Englov har dock varit behjälplig med bland annat tolkningsrapporten för miljökontrollen 2018, uppdatering av mätbara åtgärds mål till saneringsentreprenaden samt enstaka specifika miljöstrategiska frågor.

Samhällsbyggnad inledde innan sommaren en rekryteringsprocess av den miljöstrateg som ska dela sin tjänstetid mellan samhällsbyggnad och BT Kemi Efterbehandling. Genom detta upplägg kan projektet få en kontinuitet även efter avslutad sanering, då samhällsbyggnad ska ta över området. Under hösten ska ett omtag i rekryteringsprocessen genomföras för att på nytt försöka hitta rätt person till den kombinerade tjänsten.

Tidplan

I samråd med Länsstyrelsen i Skåne län beslutades det under slutet av 2017 att år 2018 ska ses som en förlängning av Etapp 2 och att Etapp 3 startar 2019. Etapp 3 delas sedan in i "förberedelseår" 2019, "sanering" 2020 och 2021 samt "avslut av projektet" 2022 och 2023.

Den övergripande tidplanen ser efter Naturvårdsverkets bidragsbesked ut enligt följande:

Etapp 1: 1 juli 2011 till 31 december 2015

Etapp 2: 1 januari 2016 till 31 december 2018

Etapp 3: 1 januari 2019 till 31 december 2023

Sedan upphandlingen av saneringsentreprenaden inte överprövats finns det goda tidsmässiga marginaler. Under avsnittet "Omfördelning 2020 till 2019 - för en tidigare start" redovisas möjligheter och förutsättningar för en tidplan med en tidigare start för saneringsentreprenaden.

Ekonomi

Omfördelning av överskott 2018 till 2019

Projektledningen skickade den 20 december 2018 en omfördelningsansökan till länsstyrelsen för att överskjutande medel om maximalt 800 000 kronor skulle kunna överföras från 2018 till 2019. Anledningen till överskottet var den tvist med en upphandlingsjurist som fördröjt arbetet med flera upphandlingar (se avsnittet "Upphandling"). Omfördelningsansökan behandlades under Naturvårdsverkets uppföljande fördelningsmöte den 14 februari 2019 och myndigheten meddelade beslut om godkänd omfördelningen den 13 mars 2019.

Ny budget för statliga medel 2019

Efter beskedet om omfördelning av medel från 2018 till 2019 tog projektledningen fram en ny budget för de statliga projektmedlen 2019. Detta både utifrån den godkända omfördelningen samt den förändrade fördelningen mellan löne- och konsultkostnader som den nya projektorganisationen innebär (se avsnittet "Projektorganisation").

Styrelsen godkände den reviderade budgeten för statliga medel 2019, den 29 maj 2019 och denna budget samt styrelsen beslut skickades till Länsstyrelsen i Skåne län den 5 juni 2019.

Omfördelning 2020 till 2019 - för en tidigare start

Naturvårdsverket ställde under våren, genom Länsstyrelsen i Skåne län, frågan om det fanns möjligt för projektet att tidigarelägga starten av saneringsentreprenaden och genom detta flytta delar av de redan beviljade bidragsmedlen från år 2020 till år 2019. En flytt av medel från 2020 till 2019 skulle inte innebära att motsvarande summa flyttades från 2021 till 2020. En flytt av medel enligt Naturvårdsverkets förslag skulle därför innebära en tidigare start men samtidigt en förlängd tidplan. Projektet och Svalövs kommun ställde sig tidigt positiva till en tidigare start, om en sådan skulle visa sig möjlig, men meddelade samtidigt att det inte gick att lämna besked i frågan förrän projektledningen visste om upphandlingen av saneringsentreprenaden skulle bli överprövad eller ej.

Innan sommaren stod det klart att upphandlingen av saneringsentreprenad inte hade överprövats och projektledningen tillsammans med entreprenören konstaterade att förutsättningarna för en tidig start fanns. Den 22 augusti 2019 beslutade Styrelsen för BT Kemi Efterbehandling att en omfördelningsansökan skulle skickas till Länsstyrelsen i Skåne län med önskemål om att få omfördela tre miljoner kronor från 2020 till 2019. Ansökan skickades samma dag. Summan grundade sig i en uppskattning av hur långt projekteringsarbetet kan tänkas fortlöpa under hösten 2019. En omfördelning av medel skulle innebära att arbetet med exempelvis projektering, bänkskaletester, numerisk datorsimulering, uttag av jordprover för pilotförsök, spontberäkningar samt kalkylering skulle kunna inledas redan under hösten 2019.

Pågående arbeten

Spillvattenledningen i Teckomatorp

Projektledningen har under året haft en fortsatt diskussion med NSVA kring den spillvattenledning som korsar det södra området. När efterbehandlingen är genomförd kommer området sannolikt att beläggas med grävrestriktioner, vilket projektledningen har fört fram till både kommunen och NSVA. Svalövs kommun förespråkar därför en lösning där den del av spillvattenledningen som går genom det södra området pluggas och ersätts med en ny ledning utanför området. En sådan lösning skulle eliminera risken för framtida grävarbetet i den sanerade marken runt ledningen. Diskussion med NSVA pågår för att hitta en lösning.

Markförhandling Teckomatorp 9:7

En liten del av den västra delen av det södra området ägs av en privat markägare. Projektledningen har diskuterat möjligheterna till reglering av markdelen så att kommunen blir ägare och markägaren kompenseras med annan mark. Diskussionerna återupptas under hösten.

Återställning

Enligt Naturvårdsverket får det beviljade bidraget endast användas till en grundläggande återställning av det södra området. En sådan grundåterställning innebär övertäckning med en meter ren gjord, modellering för att få rätt avrinning, plantering av gräs och buskar samt några gångvägar. Övrig återställning får kommunen stå för.

För att nå samordningsvinster i upphandlingskedet och under entreprenaden har Styrelsen för BT Kemi Efterbehandling kontaktat samhällsbyggnadsnämnden, som ansvarar för utformningen av det södra området efter saneringsentreprenaden, med en fråga om hur nämnden tänker sig återställningen.

Styrelsen begärde först svar från samhällsbyggnadsnämnden senast den 30 september 2018 men förlängde därefter svarstiden till den 30 november 2018. Samhällsbyggnadsnämnden meddelade den 20 november 2018 att man godkänner den grundåterställning som medges i bidragsbeslutet.

Projektplan

Styrelsen godkände den 27 mars 2019 projektplanen. Under arbetets gång har både tillsynsmyndigheten och en referensgrupp fått ta del av materialet och kommit med synpunkter. Projektplanen för det södra området är ett strategiskt dokument som anger ramarna för arbetet istället för att lista en lång rad mycket detaljerade rutiner som projektplanen för det norra området gjorde. Rutinerna för det södra områdets sanering ska istället tas fram i samarbete med entreprenören. Projektplanen är ett levande dokument som kommer att anpassas efter förutsättningarna i och med metodval, under projekteringsfasen.

Mätbara åtgärds mål

Projektledningen tog fram preliminära mätbara åtgärds mål till huvudstudien för det södra området. Arbetet med en översyn av dessa har genomförts inför upphandlingen av saneringsentreprenaden och förutsättningen är att de ska gå att använda både vid en schaktsanering och vid en in situ-sanering. En arbetsgrupp med representanter från projektledningen, Kemakta och senior rådgivare har arbetat med denna översyn och det färdiga dokumentet utgjorde en del av förfrågningsunderlaget i upphandlingen av saneringsentreprenaden. De mätbara åtgärds målen är ett levande dokument som kommer att anpassas efter förutsättningarna i och med metodval, under projekteringsfasen.

Slutrapport Etapp 2

Projektledningen har påbörjat arbetet med en slutrapport för Etapp 2 i enlighet med Naturvårdsverkets kvalitetsmanual. Rapporten är en delrapport och inte en formell slutrapport varför delar av den formella rapporteringen, bland annat med avseende på ekonomi, saknas. Projektledningen menar dock att det är mycket värdefullt att göra en slutrapport per etapp för att inte viktig information ska missas när slutrapporten för hela det södra området skrivs.

Jämte slutrapporten har projektledningen också påbörjat arbetet med den erfarenhetsåterföring som ska ingå i slutrapporten för Etapp 2. Under hösten kommer fyra erfarenhetsseminarier att genomföras med de intressenter som varit del av arbetet med Etapp 2.

Slutrapporten ska skickas till länsstyrelsen för diarieföring. Liksom tidigare kommer den inte att skickas till Naturvårdsverket, då myndigheten enbart vill ha den slutrapport som sammanfattar arbetet för hela det södra området.

Svalöv, dag som ovan

Stefan Larsson
Projektchef

Helena Svensson
Projektledare

